No. 000173

RK(02)-UU-113

PUNJABI

Paper II

(Literature)

Time Allowed : Three Hours | Maximum Marks : 300

INSTRUCTIONS

Candidates should attempt questions 1 and 5 which are compulsory, and any THREE of the remaining questions selecting at least ONE question from each Section.

All questions carry equal marks.

Answers must be written in Punjabi (Gurmukhi Script).

SECTION A

1. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਵਿ-ਟੋਟਿਆ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਤਿੰਨ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ : 20×3=60

(a) ਸਾਢੇ ਤ੍ਰੈ ਮਣ ਦੇਹੁਰੀ ਚਲੈ ਪਾਣੀ ਅੰਨਿ ॥
ਆਇਓ ਬੰਦਾ ਦੁਨੀ ਵਿਚਿ ਵਤਿ ਆਸੂਣੀ ਬੰਨਿ ॥
ਮਲਕਲ ਮਉਤ ਜਾਂ ਆਵਸੀ ਸਭ ਦਰਵਾਜੇ ਭੰਨਿ ॥
ਤਿਨਾ ਪਿਆਰਿਆ ਭਾਈਆਂ ਅਗੈ ਦਿਤਾ ਬੰਨਿ ॥
ਵੇਖਹੁ ਬੰਦਾ ਚਲਿਆ ਚਹੁ ਜਣਿਆ ਦੇ ਕੰਨ੍ਹਿ ॥
ਫ਼ਰੀਦਾ ਅਮਲ ਜਿ ਕੀਤੇ ਦੁਨੀ ਵਿਚਿ ਦਰਗਹ ਆਏ ਕੰਮਿ ॥

punjabiforias.com
by Satinder Sir

Scanned with CamScanner

ਪਾਤਾਲਾ ਪਾਤਾਲ ਲਖ ਆਗਾਸਾ ਆਗਾਸ ॥
ਓੜਕ ਓੜਕ ਭਾਲਿ ਥਕੇ ਵੇਦ ਕਹਨਿ ਇਕ ਵਾਤ ॥
ਸਹਸ ਅਠਾਰਹ ਕਹਨਿ ਕਤੇਬਾ ਅਸੁਲੂ ਇਕੁ ਧਾਤੁ ॥
ਲੇਖਾ ਹੋਇ ਤ ਲਿਖੀਐ ਲੇਖੈ ਹੋਇ ਵਿਣਾਸੁ ॥
ਨਾਨਕ ਵਡਾ ਆਖੀਐ ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਆਪੁ ॥

ਚਿੜੀ ਚੂਕਦੀ ਨਾਲ ਉਠਿ ਤੁਰੇ ਪਾਂਧੀ,
ਪਈਆਂ ਦੁੱਧਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਮਧਾਣੀਆਂ ਨੇ ।
ਹੋਈ ਸੁਬ੍ਹਾ ਸਾਦਿਕ ਜਦੋਂ ਆਣ ਰੋਸ਼ਨ,
ਜਦੋਂ ਨਾਲੀਆਂ ਆਣ ਰਿੜਕਾਈਆਂ ਨੀ ।
ਲਈਆਂ ਕਰ ਹਰਨਾਲੀਆਂ ਹਾਲੀਆਂ ਨੇ,
ਸੈਆਂ ਬੂੰਟੀਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਾਣੀਆਂ ਨੀ ।

ਉਲਟੇ ਹੋਰ ਜ਼ਮਾਨੇ ਆਏ ।
ਕਾਂ ਲਗੜ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਗੇ, ਚਿੜੀਆਂ ਜੁੱਰੇ ਖਾਏ
ਉਲਟੇ ਹੋਰ ਜ਼ਮਾਨੇ ਆਏ
ਇਰਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਚਾਬਕ ਪੈਂਦੇ ਗੱਦੋਂ ਖੂਦ ਖਵਾਏ
ਅਗਲੇ ਜਾਇ ਬੰਗਾਲ ਬੈਠੇ, ਪਿਛਲਿਆਂ ਫਰਸ਼ ਵਛਾਏ
ਉਲਟੇ ਹੋਰ ਜ਼ਮਾਨੇ ਆਏ

2. ਮੌਤ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਵੇਦਨਾ-ਸੰਵੇਦਨਾ ਫਰੀਦ ਬਾਣੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ — ਚਰਚਾ ਕਰੋ । 60

3. ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਤਤਕਾਲੀਨ ਸਮਾਜ-ਚਿੰਬ ਨੂੰ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਾਓ । 60

4. 'ਹੀਰ' ਵਾਰਿਸ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾ ਜੁਗਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਧਿਐਨ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ । 60

punjabiforias.com
by Satinder Sir

SECTION B

5. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਵਿ/ਗਦ ਟੋਟਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਤਿੰਨ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਆਖਿਆ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ : 20×3=60

(a) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਾਰਿਆ ਕੋਹਿ ਕੇ ਵੀਰ ਮੇਰਾ,
ਮੈਂ ਤਾਂ ਖੁਹਾਂਵਾਂਗੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੁੰਡੀਆਂ ਨੀ ।
ਧਾਕਾਂ ਜਾਣ ਵਲਾਇਤੀਂ ਦੇਸ ਸਾਰੇ ।
ਪਾਵਾਂ ਬੱਕਰੇ ਵਾਂਗ ਚਾ ਵੰਡੀਆਂ ਨੀ ।
ਚੂੜੇ ਲਹਿਣਗੇ ਬਹੁਤ ਸੁਹਾਗਣਾਂ ਦੇ,
ਨੱਥ, ਚੌਂਕ ਤੇ ਵਾਲੀਆਂ ਡੰਡੀਆਂ ਨੀ ।

(ਅ) ਨੀਂਦ ਨੱਖਤੀ ਨੂੰ ਕੀ ਆਖਾਂ,
(ਜਿਹੜੀ) ਵੈਰ ਪਈ ਹੱਥ ਧੋ ਕੇ ।
ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਉਡੀਕਿਆ ਢੋਲਣ,
ਬੂਹੇ ਵਿਚ ਖਲੋਕੇ ।
ਉਹ ਆਇਆ ਪਰ ਮੈਂ ਸ਼ਰਮਾ ਗਈ,
ਅੱਖੀਆਂ ਢੋ ਲਏ ਬੂਹੇ ।
ਹਸਦਾ ਹਸਦਾ ਲੰਘ ਗਿਆ ਮਾਹੀ,
ਪਲਕਾਂ ਓਹਲੇ ਹੋ ਕੇ ।

(ੲ) ਪਿਆਰ ਕੋਈ ਦਿਲ-ਪਰਚਾਵਾ ਨਹੀਂ, ਹੁਸਨ ਉੱਤੇ ਮਾਲਕਾਨਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ । ਇਹ ਕੋਈ ਬੇ-ਅਟਕ ਐਸ਼ ਨਹੀਂ, ਸਵਰਗਾਂ ਦੀ ਸਦੀਵੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ । ਖਿਨ ਭਰ ਲਈ ਮਨੁੱਖੀ [illegible] ਇਹ ਉਸ ਤਾਕਤ ਦਾ ਚਮਤਕਾਰਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਸਿਤਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਭੁਆਂਦੀ, ਧਰਤੀਆਂ ਉੱਤੇ ਜੀਵਨ ਧੜਕਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਦਿਲ ਤ੍ਰੇਲ-ਤੁਪਕਿਆਂ ਵਾਂਗ ਨਿੱਕੀ ਬਦੀ ਤੋਂ ਮਾਸੂਮ ਹੈ, ਫੁੱਲਾਂ ਵਾਂਗ ਖਿੜਦਾ ਤੇ ਨਦੀਆਂ ਵਾਂਗ ਨੱਚਦਾ ਹੈ ।

punjabiforias.com
by Satinder Sir

Scanned with CamScanner

(ਕ) [illegible] ਪੁੱਤ ਘਰਾਣੇ ਵਿਚੋਂ ਪੁੱਤ ਇਕ ਆਮ ਆਦਮੀ ਨਹੀਂ, ਸੁਲਤਾਨ ਹੋਵੇਗਾ । ਉਹਦੇ ਉਤੇ ਸਾਫ਼ ਜ਼ਾਹਰ ਖ਼ੁਦਾਵੰਦ ਕਰੀਮ ਦੀ ਰਹਿਮਤ ਹੋਵੇਗੀ । ਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸ ਅਗੇ ਝੁਕਣਾ ਪਵੇਗਾ । ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਹੀ ਰਿਵਾਇਤ ਕਾਇਮ ਰਖੀ ਜਾਵੇ । ਜੇ ਇਸ ਵਿਚ ਰਤਾ ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਤ੍ਰੇੜ ਆ ਗਈ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਮਹਿਲ ਟੁੱਟ ਕੇ ਡਿਗ ਪਵੇਗਾ । ਰਵਾਇਤ ਉਤੇ ਹੀ ਤਖ਼ਤ ਖਲੋਤਾ ਹੈ ।

6. 'ਜੰਗਨਾਮਾ ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ' ਵਿਚ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਬਿੰਬ ਉਭਰਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਉਸਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ । 60

7. ਨਾਵਲ 'ਪਵਿੱਤਰ ਪਾਪੀ' ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਗੁੰਝਲ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪਾਸਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ । 60

8. ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਦੀ ਸਾਹਿਤ ਆਲੋਚਨਾ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦਾ ਵਿਵੇਚਨ ਕਰੋ । 60

punjabiforias.com
by Satinder Sir